

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Registrul Garanțiilor Reale Mobiliare”

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Conceptului Sistemului Informațional „Registrul Garanțiilor Reale Mobiliare” a fost elaborat de Ministerul Justiției. De asemenea, în procesul de elaborare au fost implicați Agenția Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească (fosta Agenție Resurse Informaționale Juridice), reprezentanți ai instituțiilor financiare, notari și consultanți de specialitate în domeniul gajului.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Necesitatea demarării procesului de reinginerie a Sistemului Informațional „Registrul Garanțiilor Reale Mobiliare” (în continuare - SI RGRM) și elaborării unui nou concept al acestuia derivă din: • Legea nr. 173/2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative; • Codul civil nr. 1107/2002, în redacția Legii nr. 133/2018 privind modernizarea Codului civil și modificarea altor acte normative; • Legea nr. 171/2012 privind piața de capital; • Nota tehnică „Cadrul privind tranzacțiile garantate”, elaborată de Grupul Băncii Mondiale.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Pentru crearea și implementarea sistemului informațional necesar Ținerii Registrului Garanțiilor Reale Mobiliare în format electronic, au fost adoptate Hotărârea Guvernului nr. 142/2016 cu privire la aprobarea Conceptului tehnic al Sistemului informațional automatizat „Registrul Garanțiilor Reale Mobiliare” și Hotărârea Guvernului nr. 210/2016 cu privire la Registrul garanțiilor reale mobiliare. Utilizarea în practică a Sistemului Informațional „Registrul Garanțiilor Reale Mobiliare” (în continuare - SI RGRM) a fost marcată de multiple deficiențe care subliniază necesitatea atât intervenției de ordin normativ, cât și de ordin tehnic. De asemenea, în Nota tehnică „Cadrul privind tranzacțiile garantate”, elaborată de Grupul Băncii Mondiale, s-a recomandat alinierea sistemului informațional la standardele internaționale și modernizarea tehnologică a acestuia. Procedurile actuale de înregistrare și consultare sunt complicate, consumă mult timp și sunt predispuse la erori administrative sau umane, ceea ce sporește riscul apariției inexactităților și diminuează eficiența operațională. Conceptul existent și soluția software aferentă acestuia nu sunt aliniate la modificările recente ale cadrului normativ și la inițiativele de e-Guvernare din Republica Moldova. Această neconformitate afectează atât adaptarea sistemului la noile cerințe legale, cât și capacitatea de a sprijini digitalizarea proceselor guvernamentale.

Sistemul actual prezintă deficiențe semnificative de interoperabilitate. Nu există o integrare calitativă cu principalele servicii guvernamentale partajate, precum MNotify, MLog, MPower, MCabinet și Portalul datelor guvernamentale deschise. În context, precizăm că nu este posibil schimbul de date cu registrele naționale, cum ar fi Registrul de Stat al Transportului, Registrul Utilajului Agricol, Registrul de Stat al Animalelor (e-ANSA), Depozitarul Central Unic al Valorilor Mobiliare și Platforma informațională în domeniul protecției drepturilor de proprietate intelectuală. Această lipsă de integrare împiedică automatizarea fluxurilor de lucru și limitează utilizarea eficientă a resurselor disponibile.

Sistemul nu permite interoperabilitatea cu platformele informaționale utilizate de registratori, ceea ce restricționează eficiența și colaborarea dintre aceștia și sistemul centralizat. De asemenea, spațiul informațional descris în conceptul tehnic actual este incomplet, deoarece nu include toate aspectele relevante care definesc particularitățile garanțiilor reale mobiliare.

În plus, soluția tehnologică existentă este învechită și nu respectă standardele actuale, ceea ce împiedică atât întreținerea eficientă, cât și dezvoltarea continuă a sistemului. Această situație impune necesitatea unei înlocuiri complete a tehnologiei, pentru a garanta un sistem sustenabil, modern și adaptat cerințelor IT actuale.

Modernizarea SI RGRM este esențială pentru a simplifica procedurile, a reduce riscurile asociate și a alinia sistemul la cerințele legale și tehnice actuale.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

Obiectivul principal constă în crearea unui sistem centralizat, electronic, accesibil online, care să elimine birocrația, să standardizeze procesele și să asigure transparența totală a datelor referitoare la garanțiile reale mobiliare.

Printre alte obiective urmărite evidențiem:

1. simplificarea și eficientizarea înregistrării garanțiilor reale mobiliare prin intermediul unui registru electronic, eliminând procedurile birocratice redundante și fluxurile de lucru pe suport de hârtie;
2. îmbunătățirea urmăririi și securității datelor, prin platformă unică și bine protejată, care va asigura păstrarea în siguranță și corectitudinea informațiilor despre bunurile mobile gajate;
3. sprijinirea înregistrării automate a datelor referitoare la bunurile mobile gajate, oferind acces la aceste informații nu doar notarilor și instituțiilor financiare, ci și cetățenilor și altor entități juridice interesate;
4. creșterea transparenței și responsabilității, prin asigurarea accesului public la datele referitoare la garanțiile reale mobiliare, se va facilita informarea corectă și completă a tuturor părților interesate;
5. facilitarea accesului la credite, prin sprijinirea utilizării bunurilor mobile drept garanții, contribuind la stimularea creșterii economice prin acces îmbunătățit la finanțare;
6. reducerea riscurilor de creditare și a fraudelor, prin înregistrarea transparentă și accesibilă a datelor, prevenind utilizarea multiplă a unui activ ca garanție și diminuând riscul de fraudă;
7. automatizarea proceselor, prin optimizarea procedurilor de înregistrare, modificare și radiere a garanțiilor, reducând durata de procesare și limitând intervențiile manuale, conform cerințelor legale aplicabile.

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul conține prevederi care stabilesc statutul și locul sistemului informațional în spectrul de resurse și sisteme informaționale ale statului, obiectivele, principiile și cadrul normativ, în baza cărora urmează a fi creat și implementat un nou SI RGRM, spațiul funcțional, structura organizatorică, spațiul informațional și tehnologic, precum și aspectele relevante de asigurare a securității informaționale ale sistemului.

Drept urmare, SI RGRM va fi un instrument digitalizat și modernizat, conceput pentru a îmbunătăți gestionarea garanțiilor reale mobiliare în conformitate cu legislația națională și standardele Uniunii Europene. Aceasta va îmbunătăți eficiența operațională, va permite o monitorizare și o evidență completă a datelor, asigurând totodată securitatea acestora și contribuind la dezvoltarea unui cadru legislativ și tehnologic conform cerințelor actuale.

De asemenea, proiectul delimitează subiecții raporturilor juridice în domeniul creării, dezvoltării și utilizării sistemului informațional, reglementând competențele acestora. Astfel, în conformitate cu prevederile art. 11 – 15 din Legea nr. 71/2007 cu privire la registre și art. 72 – 76 din Legea nr. 467/2003 cu privire la informatizare și resursele informaționale de stat, posesor al sistemului se propune a fi desemnat Ministerul Justiției, deținător - Agenția de Digitalizare în Justiție și Administrare Judecătorească, registratori - notarii, băncile comerciale, societățile de investiții, depozitarul central unic valorilor mobiliare etc., iar în calitate de administrator tehnic – Instituția publică „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică”. Suplementar, proiectul prevede mai multe categorii de utilizatori, inclusiv, utilizatori anonimi și utilizatori autorizați.

Elementele noi ale proiectului:

1. SI RGRM va asigura interoperabilitate extinsă prin conectarea cu alte sisteme guvernamentale prin platforma MConnect, facilitând schimbul de date cu aplicații precum MNotify, MLog, MPower, MCabinet și Portalul datelor guvernamentale deschise, etc.
2. Sistemul va oferi digitalizare completă prin eliminarea fluxurilor de lucru pe suport de hârtie în procesul de gestionare a garanțiilor reale mobiliare.
3. Tehnologia implementată va fi modernizată, fiind actualizată pentru a respecta cerințele pieței locale și standardele internaționale, garantând un nivel ridicat de securitate și performanță.
4. Datele vor fi accesibile publicului printr-o interfață digitală simplificată, care va permite consultarea rapidă și ușoară a informațiilor referitoare la garanțiile reale mobiliare.
5. Introducerea fluxurilor de lucru automatizate va permite automatizarea completă a proceselor, sprijinind reducerea timpului de răspuns și îmbunătățind calitatea serviciilor oferite utilizatorilor.
6. Sistemul va spori transparența și va reduce costurile operaționale prin garantarea accesului rapid, autorizat și sigur la date, indiferent de locația utilizatorului.

Proiectul propune reglementarea expresă a măsurilor de asigurare a protecției și securității informației conținute în sistem, identificând obiectele ce necesită a fi protejate și metodele de protecție, inclusiv cele de contracarare a pericolelor informaționale. În acest context, securitatea informațională a sistemului va trebui să se conformeze cerințelor reglementate de legislație, precum și standardelor internaționale care nu contravin legii și permit sporirea gradului de securitate.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

La elaborarea proiectului a fost analizată propunerea de a menține actuala versiune a SI RGRM, care nu s-a dovedit a fi una fezabilă, deoarece nu permite asigurarea interoperabilității cu alte sisteme informaționale. Or, SI RGRM nu corespunde specificațiilor tehnice în acest sens.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Registrul va permite autorităților publice, inclusiv celor cu competențe în domeniul fiscal, instanțelor de judecată și altor instituții relevante să aibă acces direct și neîngrădit la datele privind gajurile. Aceasta va sprijini procedurile juridice și fiscale care implică garantarea creanțelor cu bunuri mobile.

Implementarea Sistemului Informațional „Registrul Garanțiilor Reale Mobiliare” (SI RGRM) va genera multiple beneficii pentru sectorul public:

1. Creșterea eficienței operaționale prin automatizarea fluxurilor de lucru și eliminarea documentelor pe suport de hârtie.
2. Îmbunătățirea capacității Ministerului Justiției și a altor autorități și instituții publice de a gestiona și accesa rapid datele despre garanțiile reale mobiliare.
3. Facilitarea interoperabilității cu alte platforme guvernamentale (MConnect, MPay, MNotify), consolidând infrastructura de e-Guvernare a Republicii Moldova.
4. Sporirea transparenței și reducerea timpului necesar pentru procesele administrative, contribuind astfel la reducerea costurilor de operare.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimate

Bugetul pentru dezvoltarea și întreținerea sistemului este estimat la 2.500.000 MDL. Precizăm că la etapa inițială, care cuprinde crearea, implementarea și dezvoltarea sistemului informațional, resursele financiare necesare vor fi asigurate de către Banca Mondială.

Costurile ulterioare de administrare și mentenanță a sistemului informațional vor fi asigurate din contul bugetului de stat. Menționăm că o parte a acestor costuri vor fi compensate urmare a colectării tarifelor de acces la serviciile registrului pentru utilizatorii privați.

Modernizarea SI RGRM va implica costuri asociate dezvoltării software, achiziționării echipamentelor IT, formării personalului și întreținerii sistemului. Argumentele care susțin aceste investiții includ:

1. Reducerea cheltuielilor operaționale prin eliminarea proceselor manuale și a documentației fizice.
2. Creșterea veniturilor prin furnizarea de servicii mai rapide și mai eficiente către utilizatorii autorizați și publicul larg.
3. Fonduri externe, inclusiv suport din partea Băncii Mondiale, pentru implementarea proiectului.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Implementarea SI RGRM va genera multiple beneficii pentru sectorul privat:

1. Facilitarea accesului întreprinderilor, instituțiilor bancare și altor beneficiari la informația despre garanțiile reale mobiliare.
2. Reducerea riscurilor de creditare și a fraudelor prin creșterea transparenței datelor.
3. Accelerarea proceselor comerciale prin digitalizarea completă a fluxurilor de înregistrare și verificare a garanțiilor reale mobiliare.

4. Crearea unui mediu favorabil pentru dezvoltarea afacerilor, stimulând astfel creșterea economică.
4.4. Impactul social
Pentru cetățeni accesul la Registrul Gajului Bunurilor Mobile va simplifica procesul de obținere a creditelor și va facilita verificarea și protecția drepturilor de gaj, reducând riscurile implicate în tranzacții comerciale.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
SI RGRM va respecta reglementările privind protecția datelor cu caracter personal (Legea nr. 133/2011), asigurând securitatea și confidențialitatea informațiilor gestionate. În context, menționăm că proiectul prevede implementarea unor măsuri avansate de securitate cibernetică pentru prevenirea accesului neautorizat sau a scurgerilor de date.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Nu este aplicabil.
4.5. Impactul asupra mediului
Implementarea proiectului va reduce utilizarea documentelor pe suport de hârtie, or, proiectul propune digitalizarea totală a proceselor de gestiune a gajurilor.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu este aplicabil.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, anunțul privind inițierea elaborării proiectului a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md , la directoriul Transparența decizională, secțiunea Anunțuri privind inițierea elaborării actelor normative. Anunțul poate fi vizualizat la următorul link: https://justice.gov.md/ro/content/anunt-cu-privire-la-initierea-procesului-de-elaborare-hotararii-guvernului-cu-privire-la De asemenea, în baza prevederilor pct. 22 din <i>Hotărârea Guvernului nr. 414/2018 cu privire la măsurile de consolidare a centrelor de date în sectorul public și de raționalizare a</i>

administrării sistemelor informaționale de stat, proiectul a fost coordonat prealabil cu Agenția de Guvernare Electronică.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Implementarea proiectului nu va necesita modificări substanțiale ale altor acte normative, dar vor fi necesare ajustări la nivel procedural pentru a permite accesul și interoperabilitatea cu alte registre. În același timp, se va pune accent pe **interoperabilitatea sistemelor**, în special cu **sistemul informațional notarial** și **sistemele bancare**.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Registrul va fi implementat în etape, incluzând:

- Dezvoltarea și testarea tehnică a platformei în colaborare cu partenerii tehnologici.
- Pregătirea infrastructurii IT necesare pentru stocarea și accesarea datelor.
- Formarea utilizatorilor (instituții financiare, notari) prin cursuri de instruire și ghiduri de utilizare.
- Integrarea cu alte sisteme informaționale guvernamentale pentru a permite schimbul de date relevante.

Secretar de stat

Stanislav COPEȚCHI